

3. Dan slovenskih lekarn

26. september 2007

O pravilni in varni uporabi zdravil Zdravila in prometna varnost

Odgovorna urednica: mag. Nina Pisk, mag. farm.

Avtorji prispevkov: Nataša Čater, mag. farm., Žalske lekarne, Žalec
mag. Boštjan Debeljak, mag. farm., Simps'S, Trzin; Moja lekarna, Škofljica
Tatjana Kogovšek Vidmar, mag. farm., spec., Kemofarmacija
Moja Krušič, univ. dipl. prav., Lekarniška zbornica Slovenije
mag. Nina Pisk, mag. farm., JZ Gorenjske lekarne
mag. Franci Tratar, mag. farm., spec., Lekarna, Splošna bolnišnica Celje
Mihaela Tršinar, mag. farm., spec., JZ Lekarna Ljubljana

Recenzija: Dr. Darja Frankič, mag. farm.,
Dr. Aleš Mlinarič, mag. farm.

Izdajatelj: Slovensko farmacevtsko društvo
Sekcija farmacevtov javnih lekarn
Dunajska 184 A, SI - 1000 Ljubljana, Slovenija
T: 01 569 26 01 (3), F: 01 569 26 02
e-naslov: info@sfd.si, domača stran: www.sfd.si

Lektoriranje: Lidija Kuhar

Oblikovanje: Irena Koren

Tisk: Collegium Graphicum

Naklada: 30.000

Tretji dan slovenskih lekarn je na podlagi javnega razpisa (Ur. l. RS, št. 26/2007 z dne 23. 3. 2007) finančno podprl Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije.

Izdajo knjižice Zdravila in prometna varnost so omogočili:

SLOVENSKE JAVNE LEKARNE

član skupine Sandoz

KEMOFARMACIJA

3. Dan slovenskih lekarn

26. september 2007

Zdravila in prometna varnost

Kazalo

- 2 **Tatjana Kogovšek Vidmar**
Uvodnik
- 5 **Nina Pisk, Mihaela Tršinar, Boštjan Debeljak**
Zdravila, ki vplivajo na sposobnost upravljanja vozil in strojev
- 13 **Franci Tratar**
Alkohol in zdravila
- 17 **Nataša Čater**
Prepovedane droge in prometna varnost
- 21 **Mojca Krušič**
Zdravila, prometna varnost in zakonodaja
- 24 **Slovarček uporabljenih izrazov**

Spoštovani bolniki/ce, obiskovalci/ke lekarn!

Varnost prometa je ena od temeljnih postavk kakovosti življenja. Vsakdo izmed udeležencev v prometu si želi in pričakuje takšen prometni sistem, ki zadovoljuje sodobne potrebe in obenem zagotavlja varnost. Zato je varen cestni promet ne le posameznikova osebna, ampak tudi skupna, državna odgovornost, saj lahko vlada s svojimi vzvodi posredno ali neposredno vpliva na prometno varnost državljanov.

Kaj lahko za boljšo prometno varnost napravimo farmacevti v lekarnah?

Ljudi v lekarnah seznanjamo z morebitnimi nevarnostmi uporabe zdravil in jih hkrati opozarjamo tudi na njihov vpliv na upravljanje s stroji in na sposobnost vožnje, kar je povezano z varnostjo pri delu in v prometu. Skupaj z drugimi odgovornimi si prizadevamo za pravočasno in ustrezno vzgojo ne le odraslih obiskovalcev lekarn, ampak tudi šolskih otrok in mladine, da bodo znali prepoznavati škodljiva delovanja in vpliv nekaterih zdravil, prepovedanih drog in alkohola na človeka.

Človek je in ostaja najšibkejši člen v prometnem sistemu, saj so njegove napake ali zavestne kršitve pravil pomembni povzročitelji nesreč. Od njegovega ravnanja in psihofizične sposobnosti je najpogostejše odvisno, ali bo prišlo do prometne nesreče ali ne. Kar 90 odstotkov vseh nesreč v prometu lahko pripišemo človeški krivdi.

Tako smo se letos, v »letu prometne varnosti«, tudi farmacevti v lekarnah, ki smo strokovnjaki za zdravila, ob svojem prazniku, **26. septembru**, na **3. Dan slovenskih lekarn**, pridružili skupnim prizadevanjem za izboljšanje prometne varnosti.

V knjižici najdete naslednja poglavja in vsebine:

O zdravilih, ki vplivajo na sposobnost upravljanja vozil in strojev

Zelo pomembna je povezava med uporabo **zdravil** in varnostjo cestnega prometa. Dognano je, da zdravilo lahko vpliva na sposobnost ocene prometne situacije, na hitrost odziva ali na samo kontrolo dejanja. Po drugi strani pa so poškodbe v prometnih nesrečah glavni vzrok zdravstvenih težav prebivalstva do 44. leta starosti.

V Sloveniji sta vsak tretji povzročitelj nesreče s smrtnim izidom in vsak četrti povzročitelj nesreče s hudimi telesnimi poškodbami pod vplivom alkohola. Poleg tega se povečuje število ugotovljenih primerov vožnje pod vplivom prepovedanih drog in drugih psihoaktivnih snovi. Ocene in podatki Mednarodnega sveta za alkohol, droge in prometno varnost (ICADTS) kažejo, da so znašali stroški v Evropi leta 2000 zaradi smrti in poškodovanih v prometnih nezgodah, ki so jih povzročili vozniki, ki so uporabljali psihoaktivna zdravila, 6,3 milijarde evrov.

Tudi staranje prebivalstva je nedvomno eden izmed dejavnikov, ki povečuje delež uporabnikov zdravil med udeleženci v cestnem prometu. Starejši ljudje pa si želijo potovati! Poročila o vse večji uporabi zdravil pa se nanašajo tudi na prebivalce, ki še delajo in vozijo.

Seveda nočemo opozarjati le na negativni pomen zdravil. **Zelo pogosto namreč omogočajo tudi polnovredno vključevanje ljudi v promet.**

To posebej velja za osebe s sladkorno boleznijo, bolnike z boleznimi srca in ožilja pa tudi za mnoge druge.

Knjižica vas bo seznanila o tem, da je lahko nevarna tudi nekritična uporaba posameznih zdravil, ki jih kupite brez recepta.

Želimo vas tudi opozoriti na posebne oznake na zloženkah zdravil, ki jih do sedaj morda niste niti opazili: na trikotnike in paragraf, ki opozarjajo na nevarnost vožnje in upravljanja s stroji v zvezi z jemanjem zdravil.

O alkoholu in zdravilih

Prevelika hitrost je najpogostnejši vzrok prometnih nesreč. Na slovenskih cestah je v zadnjih letih kar vsako tretjo prometno nesrečo s smrtnim izidom povzročil alkoholiziran udeleženec v cestnem prometu. Za Slovence tako velja, da smo »mokra družba«, saj smo po popiti količini alkohola na prebivalca v Evropi pri samem vrhu. Že samo pitje alkohola vpliva na varnost cestnega prometa, njegovo kombiniranje z različnimi zdravili pa še toliko bolj. Zato vedno znova opozarjamo, naj bolnik, zlasti ob jemanju zdravil za zdravljenje duševnih bolezni in motenj, ne popije niti najmanjše možne količine alkohola, saj ta zdravila primarno delujejo na psihične funkcije, ki so bistvene za varno vožnjo.

O prepovedanih drogah in prometni varnosti

Zloraba prepovedanih drog je prisotnejša v večjih mestih, predmestjih, a tudi na podeželju med mladimi in mlajšimi odraslimi, žal tudi že med najmlajšimi. Prometna policija ima veliko negativnih izkušenj z mladimi vozniki pod vplivom prepovedanih drog in alkohola, ki ogrožajo vse udeležence v prometu.

V lekarnah izdajamo dovoljene droge v obliki zdravil za potrebe zdravljenja bolezni. Dnevno pa se srečujemo tudi z odvisniki od heroina in drugih prepovedanih drog, ki se zdravijo z metadonom in buprenorfinom in so vključeni v nadomestno zdravljenje odvisnosti. Obe zdravili pomembno vplivata na psihofizične sposobnosti pri upravljanju vozil ali strojev. Zaradi tega morata zdravnik in farmacevt bolnika opozoriti, da med zdravljenjem ne sme upravljati vozil ali strojev.

O zdravilih, prometni varnosti in zakonodaji

Voznik ne sme voziti vozila v cestnem prometu niti ga začeti voziti, če je pod vplivom mamil, psihoaktivnih zdravil ali drugih psihoaktivnih snovi, ki zmanjšujejo njegovo sposobnost za vožnjo. Kaj vse zajema izraz »vozilo«? Po zakonu o varnosti cestnega prometa šteje za vozilo vsako prevozno sredstvo, namenjeno vožnji po cesti, razen posebnih prevoznih sredstev. Zakon ne govori zgolj o osebnem avtomobilu, pač pa tudi o drugih prevoznih sredstvih, kot je npr. kolo. Opozorila o uporabi nekaterih zdravil pa se nanašajo tudi na upravljavce drugih strojev in naprav. Več o tem pa tudi o posledičnih kaznih po Zakonu o cestnem prometu lahko preberete v poglavju pod gornjim naslovom.

Posebej pomembna sporočila v vseh poglavjih posredujemo v okvirčku pod **Pomembno je vedeti**.

Da bi lažje in bolje razumeli nekatere strokovne izraze, smo pripravili tudi **slovarček tujk in prevode strokovnih izrazov** na zadnji strani knjižice.

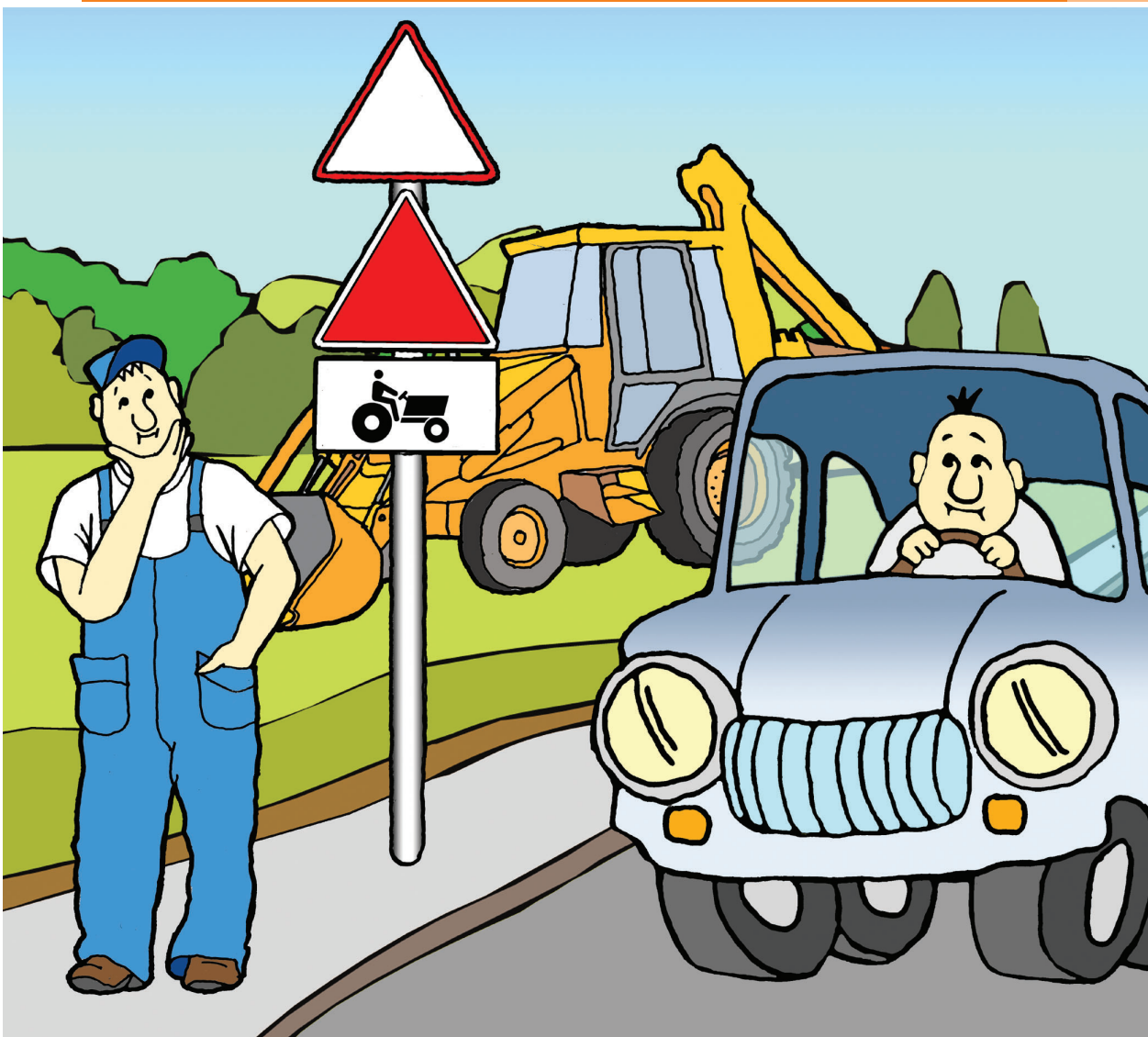
Želimo si, da bi pričujoča knjižica, ki jo je izdala Sekcija farmacevtov javnih lekarn pri Slovenskem farmacevtskem društvu, koristno pomagala pri ozaveščanju obiskovalcev lekarn. Opozarjamo, na kaj je potrebno še posebej paziti, da bi bila uporaba zdravil in zdravljenje z njimi varna. Bolnikom priporočamo redno posvetovanje s svojim zdravnikom in farmacevtom. Želimo si, da bi naša opozorila in nasvete, ki jih prejmete, tudi dejansko upoštevali.

Avtorji/ce prispevkov ob 3. Dnevu slovenskih lekarn (po abecednem zaporedju priimkov):

Nataša Čater,
Boštjan Debeljak,
Tatjana Kogovšek Vidmar,
Mojca Krušič,
Nina Pisk,
Franci Tratar in
Mihaela Tršinar.

Zdravila in prometna varnost

Zdravila, ki vplivajo na sposobnost upravljanja vozil in strojev

Zdravila, ki vplivajo na sposobnost upravljanja vozil in strojev

Ali veste?

- da je vsaka četrta prometna nesreča v neposredni ali posredni povezavi z jemanjem zdravil;
- da petina zdravil, ki jih uporabljamo za zdravljenje, vpliva na psihofizične sposobnosti;
- da 80 % udeležencev v prometu, ki jemljejo zdravila, ne pozna njihovega vpliva na psihofizične sposobnosti pri upravljanju vozil in strojev.

Kako zdravila vplivajo na upravljanje vozil in strojev?

Za nemoteno izvajanje vsakodnevnih dejavnosti, zlasti za upravljanje vozil in strojev, morajo biti naše duševne in telesne (psihofizične) sposobnosti ustrezne. Jemanje nekaterih zdravil jih lahko zmanjša – pojavijo se znaki zaspanosti, zmanjša se pozornost, upočasnijo se hitrost odziva ... Zdravila povzročajo še druge neželene učinke, ki imajo za posledico bistveno zmanjšano varnost v prometu ali pri delu s stroji. Vse neželene učinke zdravil moramo upoštevati tudi pri opravljanju drugih nevarnih del ali športnih dejavnosti.

Najpogostnejši neželeni učinki zdravil, ki vplivajo na sposobnost upravljanja vozil in strojev so:

- zmanjšana pozornost,
- zaspanost,
- upočasnjena hitrost odziva ali nadzor dogajanja,
- vrtoglavica,
- motnje vida, sluha,
- slabost,
- nenadna agresivnost.

Neželene učinke zdravil se pri posamezniku izražajo v različnih jakostih in oblikah, na kar vplivajo številni dejavniki, kot so starost, spol, telesna zgradba in teža, bolezenska stanja, sočasno jemanje drugih zdravil ali pitje alkohola.

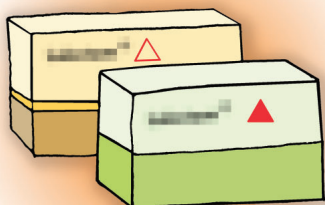
Za razliko od alkohola, kjer je povezava med njegovo popito količino oziroma njegovo koncentracijo v krvi in njegovim vplivom na sposobnost upravljanja vozil in strojev določena, pri zdravilih takih mejnih vrednosti ne poznamo. Zato je pomembno, da se pred prvim jemanjem zdravila o njem poizkusite pri zdravniku in farmacevtu in se dobro seznanite o njegovih morebitnih znanih vplivih na sposobnost upravljanja vozil in strojev.

Znano je, da še tako skrbne klinične raziskave novega zdravila pred izdajo dovoljenja za promet z zdravilom pri pristojnem organu (v postopku registracije zdravila) ne morejo odkriti vseh neželenih učinkov, ki se pogosto pokažejo šele po njegovi širši uporabi. **Zato svetujemo, da ob prvem jemanju kateregakoli zdravila preverite njegov učinek na svoje psihofizične sposobnosti.**

! Pomembno je vedeti

! Ob pojavu ali sumu, da je zdravilo mogoče povzročilo neželene učinke, ki vplivajo na sposobnost upravljanja vozil in strojev, mora bolnik to povedati zdravniku ali farmacevtu. Oba sta dolžna poročati o neželenih učinkih nacionalnemu centru za spremljanje neželenih učinkov. Na osnovi poslanih podatkov pristojni organi oblikujejo ustrezne ukrepe, katerih namen je varnejša uporaba zdravil.

Kje dobimo podatke o vplivu zdravila na psihofizične sposobnosti?

Na **zunani ovojnini zdravila** (zloženki) je poseben znak – trikotnik, ki opozarja na neželeni učinek zmanjšane bolnikove psihofizične sposobnosti.

Zdravila, ki vplivajo na sposobnost upravljanja z vozili in stroji, imenujemo **trigoniki**, ker so označena s trikotnikom na zunanji ovojnini. Po jakosti vpliva na zmanjšanje bolnikovih psihofizičnih sposobnosti jih razdelimo v dve skupini:

Upravljanje z vozili in delo s stroji je povsem prepovedano (absolutna prepoved).

Zdravila so označena na zunanji ovojnini s polnim trikotnikom v rdeči barvi ob svojem imenu. Z upravljanjem vozil in strojev je treba počakati toliko časa, da se učinkovina in njeni presnovki izločijo iz telesa.

Upravljanje z vozili in delo s stroji je relativno prepovedano.

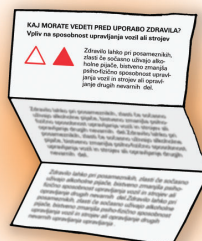
Zdravila so označena na zunanji ovojnini s trikotnikom z rdečim robom ob svojem imenu.

Ta zdravila zelo različno vplivajo na posameznika, zato je treba za vsakogar posebej oceniti vpliv zdravila na njegove psihofizične sposobnosti.

O posameznikovi sposobnosti za upravljanje vozil in strojev svetuje in da mnenje le lečeči zdravnik. Pri tem je treba upoštevati, da so zaspanost in pomirjajoči učinki zdravila pogosto zelo močno izraženi na začetku jemanja, sčasoma pa za bolnika niso več moteči. Vendar še vedno obstaja dejanska nevarnost, da se v nenadni krizni situaciji bolnik ne bo zmožel odzvati tako hitro kot brez vpliva zdravila. Kadar uporabnik dobro pozna vpliv zdravila na sposobnost upravljanja vozil in strojev, lahko deloma nadomesti negativne posledice jemanja zdravil s povečano pozornostjo in prilagoditvijo upravljanja vozil ter strojev zunanjim okoliščinam.

K vsakemu zdravilu je **priloženo navodilo za uporabo**. V poglavju *Kaj morate vedeti pred uporabo zdravila?* je v rubriki *Vpliv na sposobnost upravljanja vozil in strojev*, vedno navedeno, ali zdravilo vpliva na psihofizične sposobnosti in upravljanje vozil ter strojev.

Oznake previdnostnih ukrepov pri zdravilih določijo ob izdaji dovoljenja za promet z zdravilom pri organu, pristojnem za zdravila.

! Pomembno je vedeti

- ! Preden boste **začeli jemati novo zdravilo**, vselej povprašajte zdravnika ali farmacevta v lekarni, če in kako vpliva na sposobnost upravljanja vozil in strojev.
- ! Pozornost je nujna tudi ob **spremembi odmerka**, saj so ob njegovem povečanju tudi neželeni učinki zdravila ponavadi večji.
- ! Med sočasnim **jemanjem več zdravil** je možnost pojavljanja neželenih učinkov večja, zato je večji tudi vpliv na psihofizične sposobnosti. Posebno ogrožena skupina so **starostniki**, ki jemljejo več zdravil, in ker so zaradi telesnih sprememb bolj nagnjeni k pojavu njihovih neželenih učinkov.
- ! Sočasno pitje alkoholnih pijač in jemanje zdravil, ki vsebujejo alkohol, poveča neželene učinke zdravil na psihofizične sposobnosti.

Uporabnike moramo še posebej skrbno opozarjati na neželene učinke nekaterih skupin zdravil, ki povečajo tveganje pri upravljanju vozil in strojev, kot so:

Zdravila, ki delujejo na osrednje živčevje

Zdravila, ki delujejo na osrednje živčevje (možgane in hrbtenjačo), najpogosteje zelo močno vplivajo na sposobnost upravljanja vozil in strojev. Njihovi glavni in neželeni učinki namreč zelo posegajo v posameznikove psihofizične sposobnosti, predvsem na zbranost, pozornost, koordinacijo gibov, hitrost odziva, mišično moč in kritičnost ocenjevanja situacije. Uporabnike je treba opozoriti tako na pomirjajoče učinke, ki povzročijo zaspanost, utrujenost, zmanjšano mišično moč, kakor tudi na spodbujajoče učinke, ki motijo predvsem koordinacijo gibov in povzročijo agresivnost ali druge spremembe osebnosti, kot je npr. pretirana samozavest.

Med zdravili, ki delujejo na osrednje živčevje, najmočnejše posegajo v človekovo osebnost tista, ki povzročajo psihofizično odvisnost in imajo na zunanji ovojini še dodatni znak § (paragraf). Med jemanjem teh zdravil je upravljanje vozil in strojev praviloma absolutno prepovedano. Pozornost je potrebna tudi ob nenadni prekinitvi njihovega jemanja, ker se pojavijo odtegnitveni znaki, ki so ponavadi zelo hudi.

Na sposobnost upravljanja vozil in strojev vplivajo naslednje skupine zdravil:

■ **Zdravila za zdravljenje bolečin**

(analgetiki)

- *močni analgetiki* (opioidni analgetiki, narkotični analgetiki). Lahko povzročijo omotičnost ali močno nihanje razpoloženja, spremenijo reakcijske sposobnosti in zožijo zenici. Zanje velja absolutna prepoved upravljanja vozil in strojev.
- *kombinirani analgetiki s kofeinom*, ki so dosegljivi brez recepta v lekarni, potrebujejo posebno pozornost. Kofein prikrije znake utrujenosti, ki se nato nenadoma ponovno pojavijo in povzročijo nenadno zaspanost za volanom.

■ **Zdravila za zdravljenje nespečnosti:**

(uspavala in pomirjevala)

Nekatera uspavala in pomirjevala delujejo še naslednji dan, kar je odvisno od hitrosti njihovega izločanja iz telesa. Zato jih vzemite zvečer pred spanjem in ne sredi noči (npr. ob treh ponoči), ker bodo še naslednje jutro povzročala zaspanost in zmanjšano koncentracijo.

■ **Zdravila za zdravljenje duševnih motenj:**

(depresije, shizofrenije, tesnobe ali drugih motenj)

Med njihovim jemanjem moramo biti v prometu posebej previdni. Zlasti v začetnih dneh zdravljenja je vpliv teh zdravil na psihofizične sposobnosti lahko zelo močan.

- **Zdravila za zdravljenje epilepsije**
(antiepileptiki)

Zdravljenje epilepsije z zdravili in preprečevanje epileptičnih napadov omogoča bolnikom, da se lahko aktivno vključijo v promet in delo s stroji. Po drugi strani pa zaradi neželenih učinkov lahko močno vplivajo na bolnikove psihofizične sposobnosti. Bolniki se morajo nujno posvetovati z zdravnikom, ki spremlja njihovo zdravljenje in ocenjuje, če je njihovo stanje primerno za aktivno vožnjo.

- **Zdravila za zdravljenje zasvojenosti**

Povzročijo lahko zaspanost, utrujenost, omotico, zmanjšano pozornost in nenadno znižanje krvnega tlaka.

- **Zdravila za zdravljenje migrenskih glavobolov**

- **Zdravila za zdravljenje suhega, dražečega kašlja**
(antitusiki)

Zavirajo center za kašelj v možganih, zato lahko vplivajo tudi na sposobnost vožnje. Iz istega razloga je zelo tvegana tudi kombinacija teh zdravil z alkoholom.

- **Zdravila proti slabosti in potovalni slabosti**

Center za gibanje in center za bruhanje se nahajata v možganih blizu skupaj, zato ta zdravila lahko vplivajo na uporabnikove psihofizične sposobnosti. Delujejo pomirjajoče in lahko bistveno vplivajo na sposobnost vožnje in reakcijski čas.

- **Zdravila proti močni mišični napetosti**
(mišični relaksansi z osrednjim delovanjem)

Ta zdravila delujejo pomirjajoče in tako vplivajo na uporabnikove reakcijske sposobnosti. Pri dolgotrajni uporabi oslabi mišična moč okončin.

- **Zdravila, ki delujejo spodbujevalno na osrednje živčevje**
(npr. kofein, efedrin, zaviralci apetita...)

Efedrin in njegovi derivati se nahajajo v pripravkih za lajšanje težav pri gripi in prehladu ter alergijah. Na sposobnost vožnje vplivajo najprej z nemirom in poslabšano koordinacijo, čez čas pa povzročijo nenadno zaspanost.

- **Nekatera druga zdravila z delovanjem na osrednje živčevje:**
za zdravljenje demence, Parkinsonove bolezni, vrtoglavice.

Druga zdravila

Previdnost je potrebna tudi pri jemanju drugih zdravil in med zdravljenjem bolezni, ki posledično vplivajo na sposobnost upravljanja vozil in strojev. Njihovega vpliva ne gre podcenjevati. Na psihofizične sposobnosti delujejo posredno prek motenega krvnega obtoka v osrednjem živčevju, povzročijo moteno presnovo življenjsko pomembnih snovi, npr. sladkorja v krvi, vplivajo na izločanje in delovanje hormonov, vplivajo na delovanje čutil, predvsem vida in sluha.

Na upravljanje vozil in strojev lahko vplivajo naslednje skupine zdravil:

- **Zdravila za znižanje povišanega krvnega tlaka**

(antihipertenzivi)

predvsem pri uvajanju ali njihovi zamenjavi zaradi možnega nenadnega padca krvnega tlaka in motenj v prekrvavitvi možganov, česar posledica je omotica.

- **Zdravila za zdravljenje sladkorne bolezni**

(antidiabetiki)

spremlja nevarnost nenadnega padca ravni sladkorja v krvi (hipoglikemija), ki se odraža z motnjo zbranosti, napadi strahu/tesnobe, hitrim bitjem srca in tresenjem. Vožnjo je v takih primerih treba prekiniti in zaužiti ogljikove hidrate (grozdni sladkor, rozine ipd).

- **Nekatera zdravila za zdravljenje oči (npr. povišanega očesnega tlaka) ali preiskavo oči**

lahko močno vplivajo na sposobnost vida. Zato bolniku strogo odsvetujemo aktivno udeležbo v prometu. Pripravkov za oči naj ne bi jemali neposredno pred vožnjo, saj za nekaj časa poslabšajo vid. To še posebej velja za mazila za oko, ker naredijo masten film na očesu. Dolgotrajna uporaba zdravil proti vnetju (npr. kortizon) lahko povzroči zamotnitev očesne leče, zato je v takih primerih potrebna redna kontrola vida.

- **Nekatera zdravila proti alergijam**

(antialergiki)

delujejo pomirjajoče in povzročajo zaspanost.

- **Nekatera zdravila za zdravljenje peptične razjede**

(antiulkusna zdravila)

lahko povzročijo občutek utrujenosti, zato je pri njihovi uporabi potrebna previdnost.

- **Nekatere protimikrobne učinkovine iz skupine kinolonskih protimikrobnih učinkovin (npr: ciprofloksacin, levofloksacin)**

lahko povzročijo zaspanost.

- **Več drugih učinkovin v zdravilih za različna zdravljenja, npr. prebavnih motenj, bolezni spolovil, sečil ...**

Pomembno je vedeti

! **Tudi nekatera zdravila, ki so v lekarni dosegljiva brez recepta**, lahko vplivajo na psihofizične sposobnosti. Mednje sodijo na primer zdravila proti potovalni bolezni, za zdravljenje suhega kašlja, protibolečinska z vsebnostjo kofeina, za zdravljenje alergije, zdravila z zdravilnimi zelišči ali njihovimi izvlečki za pomirjanje.

! Prisotnost učinkovin ali njihovih presnovkov v krvi ali seču, za katera velja **absolutna prepoved** upravljanja z vozili in stroji, je **zakonsko opredeljena kot prekršek**.

Ali bolezensko stanje lahko vpliva na varno upravljanje motornih vozil in strojev?

Na to vprašanje vam lahko odgovori le vaš lečeči zdravnik. Večinoma velja, da dobro urejene bolezni ne pomenijo ovire za varno upravljanje motornih vozil in strojev. Vendar morate biti pri tem še posebej pozorni na pojav morebitnih neželenih učinkov. Pomembno je, da poznate znake svoje bolezni in izvajate previdnostne ukrepe.

Zdravljenje nekaterih bolezni (sladkorne bolezni, bolezni ščitnice, bolezni srca in ožilja, duševne bolezni...) z zdravili velikokrat omogoča tudi varno vključevanje ljudi v promet in delo s stroji. Tako je npr. bolnik z visokim krvnim tlakom, ki se ne zdravi, lahko zelo nevaren za druge udeležence v prometu. Dokazano je namreč, da visok krvni tlak sproža povečano agresivnost.

Za večino ljudi pomeni vožnja avtomobila svobodo in neodvisnost ali pa je del njihove službe. Zato je zelo pomembno, da določene skupine bolnikov niso prikrajšane za vožnjo in da zdravnik oceni posameznikovo sposobnost vključevanja v promet in dela s stroji.

Neželene učinke zdravil na vožnjo je mogoče zmanjšati s prilagoditvijo odmerka, spremenjenim režimom jemanja zdravila ali z zamenjavo zdravila s takšnim, ki manj vpliva na vožnjo.

Tudi nenadna popolna prekinitev jemanja nekaterih zdravil lahko bistveno spremeni posameznikove psihofizične odzive, zato se z zdravnikom ali farmacevtom posvetujte, kdaj in kako je smiselno in varno prenehati jemati taka zdravila!

Opozorila o vplivu zdravila na varno upravljanje z vozili in s stroji ter tveganimi deli ali športi ne jemljite kot rutinsko informacijo, temveč kot dobronameren in, upamo, pravočasen nasvet.

Vir:

1. <http://www.aponet.de/arzneimittel/strassenverkehr/index.html>, junij 2007.
2. Register zdravil RS, 2007, MZ – JAZMP in IVZ.
3. Vrhovec B. in sod. Farmakoterapijski priručnik, Medicinska naklada, Zagreb, 2003: 764-767.
4. ROTE LISTE, Arzneimittel in Verkehr, ECV, 2004: 347.
5. Arzneimittel und Fahrtüchtigkeit. V: H. Gebler, G. Kindl, Pharmazie für die Praxis, Stuttgart: Deutscher Apotheker Verlag, 1998: 137-141.
6. Driving when you are taking medications, dostopno na www.AmericanPharmacistsAssociation.org, junij 2007.
7. Pravilnik o označevanju zdravil in navodilu za uporabo, Uradni list RS, 54/2006.
8. Pravilnik o farmakovigilanci zdravil za humano uporabo, Uradni list RS, 53/2006.

Zdravila in prometna varnost

Alkohol in zdravila

Alkohol in zdravila

Alkohol je snov, ki učinkuje na osrednje živčevje in vpliva na predele možganov, ki so pomembni za jasnost zavesti in čustvovanje. Alkohol zmanjša telesne in miselne sposobnosti in s tem vozniške sposobnosti že v zelo majhnih odmerkih, podaljša se reakcijski čas in poveča se število napačnih odločitev. Številna zdravila ta učinek alkohola še povečajo.

V majhnih odmerkih sicer nekoliko izboljša razpoloženje, vendar pa že nekoliko večje količine delujejo sedativno (pomirjevalno) ali celo hipnotično (uspavalno).

Ali ste vedeli, da je hkratno jemanje zdravil in pitje alkohola lahko nevarno?

Po hkratnem pitju alkohola in jemanju zdravil lahko pride do medsebojnega delovanja (interakcije). Takšno medsebojno delovanje je nevarno, ker se lahko že ob zmernem pitju alkohola močneje izrazijo neželeni učinki zdravil, ki lahko povzročijo tudi poslabšanje bolezni ali celo smrt. Interakcije med alkoholom in zdravili se lahko pojavijo ob različnih priložnostih, odvisno od časa zaužitja zdravila in alkohola (na primer. če po čezmerni količini alkoholnih pijač vzamemo zdravilo za 'preganjanje mačka', ali če zvečer vzamemo uspavalno in zjutraj spijemo odmerek alkohola).

Alkohol lahko na učinek zdravila vpliva na več načinov

1. Učinki alkohola in zdravil se seštevajo. To je zelo nevarno pri sočasnem jemanju zdravil, ki vplivajo na delovanje možgan. V tem primeru **alkohol spremeni učinek zdravila**, ne pa tudi njegove koncentracije v krvi. Zato obstaja velika nevarnost, da bodo zdravila s pomirjevalnim učinkom delovala močneje. V to skupino zdravil spadajo anksiolitiki, hipnotiki, splošni anestetiki, narkotični analgetiki, antipsihotiki, triciklični antidepressivi in antihistaminiki.
2. V drugem primeru alkohol **neposredno vpliva na koncentracijo zdravila v krvi**. Po občasnem pitju alkohola se lahko koncentracija zdravila v krvi čezmerno poveča zaradi počasnejšega izločanja zdravila iz telesa. Zato se lahko poveča tveganje za pojav neželenih učinkov zdravil. Pri kroničnem pitju alkohola pa se zdravila hitreje razgradijo in izločijo, njihova učinkovitost se zmanjša. Včasih nastanejo tudi strupeni presnovki, ki lahko okvarijo jetra ali druge organe.

3. Alkohol lahko v kombinaciji z nekaterimi zdravili posredno povzroči zmanjšanje sposobnosti upravljanja vozil in strojev. Ob hkratnem jemanju nekaterih protimikrobnih zdravil (nitrofurantoina, sulfametoksazola, metronidazola), zdravil za srce in ožilje, (nitroglicerina, izosorbid-dinitrata), zdravil za sladkorno bolezen (klorpropamida, tolbutamida) se lahko pojavijo zelo neprijetne reakcije npr.: rdečica obraza, kljuvajoč glavobol, slabost, bruhanje, pospešeno utripanje srca in padec krvnega tlaka, kar vse zmanjša zbranost posameznika.

Izogibanje medsebojnemu delovanju alkohola in zdravil

Zaradi številnih zapletenih medsebojnih učinkov med alkoholom in mnogimi zdravili odsvetujemo sočasno jemanje zdravil in pitje alkohola. 'Varnega' odmerka alkohola v takem primeru ni moč opredeliti.

! Pomembno je vedeti

- ! Alkohol poveča sedativni (pomirjevalni) učinek pomirjeval in uspaval (zdravil iz skupine benzodiazepinov, barbituratov, antihistaminikov), močnih analgetikov (zdravil proti hudim bolečinam), nekaterih zdravil za zdravljenje povišanega krvnega tlaka in mišičnih relaksantov, zdravil za zdravljenje duševnih motenj. Pri čezmernem uživanju alkohola je ta učinek lahko povečan celo do te mere, da izzove komo ali celo smrt. Ob jemanju teh zdravil ne smete piti alkohola!
- ! Če jemljete katerokoli zdravilo (predpisano na recept, kupljeno brez recepta v lekarni ali specializirani prodajalni, tudi v primeru, ko jemljete zdravila rastlinskega izvora) se posvetujte s farmacevtom ali zdravnikom, če lahko poleg zdravila pijete tudi alkoholne pijače. Če pa upravljate z vozili ali stroji, je uživanje alkohola prepovedano.

Preglednica prikazuje nekatera zdravila in nekatere možne reakcije ob sočasnem pitju alkohola

ZDRAVILA ZA ZDRAVLJENJE:	PRIMERI ZDRAVILNIH UČINKOVIN	MOŽNE POSLEDICE SOČASNEGA UŽIVANJA ZDRAVILA IN ALKOHOLA
strahu, zaskrbljenosti	alprazolam, diazepam, lorazepam, medazepam, oksazepam, bromazepam	zaspanost, vrtoglavica, povečana nevarnost prevelikega odmerka, zmanjšanje sposobnosti za vožnjo in upravljanje s stroji
motenj strjevanja krvi	varfarin	občasno pitje: notranje krvavitve kronično pitje: nasproten učinek z nastajanjem krvnih strdkov, kapi in srčnih infarktov.
prehlada, kašlja, gripe, alergije	cetirizin, kodein (tudi v kombinaciji z drugimi učinkovinami)	povečan učinek alkohola, zaspanost, vrtoglavica, povečana nevarnost prevelikega odmerka, zmanjšanje sposobnosti za vožnjo in upravljanje s stroji
depresije	amitriptilin, klomipramin, maprotilin, doksepin	zaspanost, vrtoglavica, povečana nevarnost prevelikega odmerka, povečan učinek alkohola
sladkorne bolezni	metformin	padec sladkorja v krvi (hipoglikemija), lahko se pojavijo tudi hitro bitje srca, hitre spremembe krvnega tlaka, krči, koma
zgage, prebavnih motenj	ranitidin, metoklopramid	povečan učinek alkohola, metoklopramid poveča tudi zaspanost in zmanjša sposobnost za vožnjo in upravljanje s stroji
okužb	metronidazol, sulfametoksazol, izoniazid	hitro bitje srca, hitre spremembe krvnega tlaka, zmanjšana sposobnost za vožnjo in upravljanje s stroji, poškodbe jeter (izoniazid)
slabosti, potovalne bolezni	difenhidramin	zaspanost, vrtoglavica, povečana nevarnost prevelikega odmerka
bolečine (glavobola, mišičnih bolečin), artritis, povišane telesne temperature	acetilsalicilna kislina, ibuprofen, celekoksib, naproksen, paracetamol	draženje želodca, krvavitve in ulkusi, poškodbe jeter (paracetamol)
nespečnosti	flurazepam, nitrazepam, midazolam, klometiazol, zolpidem, baldrijan	zaspanost, vrtoglavica, koma, zastoj dihanja, zmanjšanje sposobnosti za vožnjo in upravljanje s stroji

Vir:

1. Weathermon R, Crabb DW. Alcohol and medication interactions. Alcohol research & Health, 23:1: 40-54.
2. Lieber CS. Interaction of ethanol with other drugs. V: Lieber CS (ur). Medical and Nutritional Complications of Alcoholism: Mechanisms and Management. New York: Plenum Press, 1992; 165-183.
3. Mattila MJ. Alcohol and drug interactions. Annals of Medicine, 1990; 22: 363-369.
4. Dufour MC, Archer L in Gordis E. Alcohol and the elderly. Clinical Geriatric Medicine, 1992; 8: 127-141.
5. Linnoila M, Mattila MJ in Kitchell BS. Drug interactions with alcohol. Drugs, 1979; 18: 299-311.
6. Adams WL. Interactions between alcohol and other drugs. International Journal of Addictions, 1995; 30: 1903-1923.
7. Baxter K (ur). Stockley's Drug Interactions. London: Pharmaceutical Press. Electronic version, 2006.
8. Farmer P in Harrison D. Drug and alcohol interactions. Canadian Pharmacy Journal, 1984; 253-257.

Zdravila in prometna varnost
Prepovedane droge
in prometna varnost

Prepovedane droge in prometna varnost

Ljudje poznajo prepovedane droge oziroma sredstva za omamljanje že dolgo in so vedno živeli z njimi. Vendar uživanje tovrstnih snovi v zadnjih dvajsetih letih narašča in pomeni današnji družbi obliko ogroženosti. Ogroženi so zlasti mladostniki, ki največkrat uživajo prepovedane droge (mamila). Zakaj? Razlagamo si lahko, da so šibki, neobveščeni in neizkušeni, zapeljani na napačne poti.

Ali veste, kakšen je vpliv prepovedanih drog?

Prepovedane droge oziroma droge (mamila) na splošno so učinkovine, ki vplivajo na naše razmišljanje, čustvovanje, vedenje in povzročajo psihofizično odvisnost. Spreminjajo naše počutje, naš odnos do ugodja, sveta in tudi smisla življenja. Močno posegajo v naše moralne vrednote. Psihično odvisnost prepoznamo po nepremagljivi želji po drogi. Fizična odvisnost pa se kaže kot stanje prilagoditve telesa na snov. Značilnost fizične odvisnosti je odtegnitveni sindrom (abstinenčna kriza), ki se pojavi po prekinitvi jemanja droge in povzroči zlasti hude telesne bolečine, tresenje, razdražljivost, nemir, agresivnost, krče, potenje, glavobol, razširjene zenice...

Kako vpliva uživanje prepovedanih drog na prometno varnost?

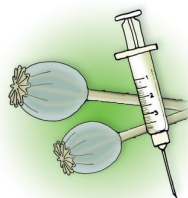
Prisotnost prepovedanih drog je med udeleženci v cestnem prometu iz leta v leto večja. Zmanjšajo človekove sposobnosti zaznavanja in predelave informacij, sposobnosti učinkovitega mišljenja in ustrezne motorične reakcije. Tako neposredno vplivajo na zmanjšanje prometne varnosti in povečajo možnost povzročitve prometne nesreče. Uživalci prepovedanih drog največkrat ne reagirajo dovolj hitro, imajo moteno koncentracijo, so nepozorni pri prehitevanju, saj je motena njihova ocena časa in razdalje, imajo omejeno gibljivost oči, prepozno zavirajo. Opazimo tudi povečano pripravljenost za tveganje, agresijo do okolice oziroma soudeležencev v prometu. Nevarnost v cestnem prometu pa predstavljajo tudi vsi tisti, ki prenehajo z jemanjem prepovedanih drog zaradi abstinenčnih težav.

! Pomembno je vedeti

- !** Uživalci prepovedanih drog (mamil) so velikokrat udeleženi v cestnem prometu. V večini primerov imajo omejene sposobnosti za vožnjo, zato so velikokrat tudi povzročitelji prometnih nesreč.
- !** Med prepovedanimi drogami najdemo danes veliko učinkovin. Uživalci največkrat posegajo po kanabisu, opiatih, manj po kokainu in metadonu. Prisotnost sintetičnih drog je v upadu.

Vrste prepovedanih drog, imena na trgu in njihovi učinki so prikazani v preglednici.

Preglednica: Vrste prepovedanih drog, imena na trgu, njihovi učinki ter oblike uživanja

KANABIS		HEROIN		KOKAIN		SINTETIČNO IZDELANE DROGE			
Konoplja (Cannabis sativa)		Vrtni mak (Papaver somniferum)		Rastlina koka (Erythroxylon coca)		Različne kemijske sestave			
Marihuana (rastlinski deli)	Hašiš (smola)	Surov opij → morfin Heroin		Kokini listi ↓ Kokainska baza ↓ Kokainijev klorid		Amfetamini	Ecstasy	Halucinogeni (LSD)	
IME NA TRGU: Trava	IME NA TRGU: Shit	IME NA TRGU: Rock, Junk, H, Horse		IME NA TRGU: Koks, Sneg		IME NA TRGU: Speed	IME NA TRGU: Ecstasy, Adam, Eva	IME NA TRGU: Trip, Acid	
UČINEK:	UČINEK:	UČINEK:		UČINEK:		UČINEK:	UČINEK:	UČINEK:	
Pomirja, spreminja zaznavanje, daje občutek zadovoljstva, izboljšuje razpoloženje, moti koncentracijo, povzroča halucinacije, zmanjšuje storilnost. Včasih: občutek strahu, motnje orientacije in zmedenost, povečan nemir.	Močno pomirja, daje občutek zadovoljstva, izboljšuje razpoloženje, občutno zmanjšuje storilnost.	Močno pomirja, daje občutek zadovoljstva, izboljšuje razpoloženje, občutno zmanjšuje storilnost po spanju, izguba teka		Spodbuja, daje občutek zadovoljstva, občutno izboljšuje razpoloženje, zmanjšuje stike z drugimi,		Močno spodbuja, prebujajo, v začetku povečuje storilnost.	Spodbuja, spreminja zaznavanje, daje občutek zadovoljstva.	Spreminja zaznavanje, daje občutek zadovoljstva.	
ODVISNOST:	ODVISNOST:	ODVISNOST:		ODVISNOST:		ODVISNOST:	ODVISNOST:	ODVISNOST:	
psihična	psihična in fizična	psihična		psihična		psihična	psihična	psihična	
OBLIKE UŽIVANJA:	OBLIKE UŽIVANJA:	OBLIKE UŽIVANJA:		OBLIKE UŽIVANJA:		OBLIKE UŽIVANJA:			
kajenje,kot hrana.	Vbrizgavanje v vene, njuhanje, inhaliranje			njuhanje, vbrizgavanje, kajenje				za pogoltniti, speed tudi njuhanje, vbrizgavanje	

Nekaj informacij o opioidih:

HEROIN je s kemijskimi postopki pridobljen iz morfina. Iz razprskane nezrele makove glavice se izceja gost sok, ki je surov opij. Ta je pomembna surovina za proizvodnjo morfina (blaži bolečine) in kodeina (blaži kašelj), ki sta najpomembnejša, ostali derivati pa so še narkotin, papaverin in drugi. Iz morfina je mogoče izdelati heroin, ki pet- do desetkrat močnejše blaži bolečine in hitreje povzroči odvisnost (že po nekaj odmerkih) kot morfin. Odvisnost je psihična in fizična.

Zelo znan opioid je tudi **metadon**, ki ga uporabljamo kot nadomestek za heroin v sklopu metadonskega programa. Blaži bolečine in pomirja. Jemanje je možno v obliki tablet in raztopine. Pri dolgotrajnejši uporabi povzroča odvisnost.

Kako poteka zdravljenje odvisnosti?

Svetovna zdravstvena organizacija je odvisnosti od prepovedanih drog priznala status bolezni. Iz tega izhaja tudi pravica do pomoči, torej zdravljenja, ki naj bi upoštevalo vse tri dejavnike odvisnosti, in sicer biološki, psihološki in socialni vidik.

Zajema:

- zdravljenje motnje možganskega delovanja (**z zdravili** ali brez),
- psihoterapijo (svetovanje, vedenjsko terapijo, individualno in skupinsko delo ...),
- urejanje socialnih problemov (službenih, šolskih ...).

Pomembno je vedeti, da tudi zdravila za zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog (metadon, suboteks, substitol, pomirjevala ...) vplivajo na psihofizične sposobnosti. Metadonsko zdravljenje heroinskih odvisnikov je uspešna in priznana metoda po vsem svetu. Posamezniku omogoča vsestransko vključevanje v vsakodnevno življenje in uspešno socialno rehabilitacijo.

Pomembno je vedeti

- ! Uživanje prepovedanih drog in neželeni učinki zdravil za zdravljenje odvisnosti ter kakršnekoli kombinacije prepovedanih drog z zdravili sinteznega ali naravnega izvora zmanjšajo sposobnost upravljanja motornih vozil in dela s stroji. O njihovem delovanju se posvetujte z zdravnikom ali farmacevtom v lekarni.

Vir:

1. Prof. dr. Karl-Ludwig Taschner, dr. med., Trde droge-mehke droge?, Ptuj: In obs medicus, 2002.
2. <http://www.spv-rs.si/GV/eng/pdf/slo/Smolej%20Bostjan-eng.pdf>
3. <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200483&stevilka=3690>
4. <http://www.uradzadroge.gov.si/zakoni/ReNPPD.pdf>
5. <http://www.uradzadroge.gov.si/zakoni/>

Zdravila in prometna varnost

Zdravila, prometna varnost in zakonodaja

Zdravila, prometna varnost in zakonodaja

V Sloveniji varnost v cestnem prometu ureja Zakon o varnosti cestnega prometa (ZVCP-1), ki predpisuje pravila ravnanja v prometu, za kršitelje pa predvideva kaznovanje.

V skladu z ZVCP-1 je vozniku, ki je pod vplivom mamil, psihoaktivnih zdravil ali drugih psihoaktivnih snovi, ki zmanjšujejo njegovo sposobnost za vožnjo, (v nadaljevanju: psihoaktivnih snovi) prepovedano upravljati vozilo v cestnem prometu, pa tudi začeti vožnjo vozila (131. člen). Če pride do prometne nesreče, je vsem neposrednim udeležencem prometne nesreče od trenutka nesreče do zaključka ogleda prepovedano uživanje alkoholnih pijač, mamil, psihoaktivnih zdravil ali drugih psihoaktivnih snovi, ki zmanjšujejo njihovo sposobnost za vožnjo (4. odst. 135. člena).

Ali veste?

Za vozilo šteje vsako prevozno sredstvo, namenjeno vožnji po cesti, razen posebnih prevoznih sredstev. Vozilo po Zakonu o varnosti cestnega prometa torej ni le osebni avtomobil, pač pa tudi katerokoli drugo prevozno sredstvo, kot je na primer kolo.

Psihoaktivne snovi so snovi, ki zmanjšujejo sposobnost udeleženca cestnega prometa za vožnjo, torej vplivajo na zmožnost varne udeležbe v cestnem prometu. Zato je pomembno, da ljudje, ki uživajo psihoaktivne snovi, upoštevajo opozorila strokovnjakov. Kršitev določb ZVCP-1 je namreč prekršek, za katerega storilec odgovarja, če ga je storil iz malomarnosti ali naklepno. Kdor vozi pod vplivom psihoaktivnih snovi, ravna v nasprotju z določili ZVCP-1 in za svoje dejanje odgovarja, tudi če se ni zavedal, da njegovo ravnanje lahko pomeni prekršek, a bi se po okoliščinah in svojih osebnih lastnostih tega moral in mogel zavedati.

Pomembno je vedeti

- ! Pred uporabo psihoaktivnih zdravil ali drugih psihoaktivnih snovi, ki zmanjšujejo sposobnost za vožnjo, oziroma ob pojavu neželenih učinkov zdravila, ki zmanjšujejo sposobnost za vožnjo, se o varni udeležbi v prometu posvetujte z zdravnikom ali farmacevtom v lekarni.

Kako se ugotovi prisotnost psihoaktivnih snovi pri vozniku?

Prisotnost psihoaktivnih snovi pri vozniku se ugotavlja s posebnim postopkom, posebnimi sredstvi in napravami ali strokovnim pregledom.

Naprava za hitro ugotavljanje prisotnosti navedenih snovi v organizmu deluje na podoben način kot naprave za ugotavljanje prisotnosti alkohola v organizmu. Postopek za prepoznavo znakov oziroma simptomov, ki so posledica delovanja psihoaktivnih snovi v organizmu, predpisuje podzakonski akt in ga izvajajo policisti. Sestavljajo ga tri faze (preizkus oči, ocena velikosti zenic in odreditev strokovnega pregleda). Policist se odloči za njegovo izvedbo glede na način vožnje udeleženca v cestnem prometu, njegovega videza, razpoloženja, obnašanja, načina govora in drugih vidnih znakov, ki kažejo, da bi bil udeleženec lahko pod vplivom psihoaktivnih snovi. O postopku policist napiše zapisnik, v katerega mora zapisati tudi vse pripombe udeleženca v prometu.

Če policist odredi strokovni pregled, že na samem mestu prekrška:

- vozniku prepove nadaljnjo vožnjo in
- vozniku motornega vozila začasno vzame voziško dovoljenje.

Kakšne so kazni po Zakonu o varnosti cestnega prometa?

- Če se pri vozniku *ugotovi prisotnost* psihoaktivnih snovi, se kaznuje z globo 500,75 EUR ali več. Vozniku motornega vozila se izreče tudi najmanj 10 kazenskih točk in prepoved vožnje motornega vozila.
- Vozniku, ki *povzroči prometno nesrečo*, razen prometne nesreče z neznatno nevarnostjo za druge udeležence cestnega prometa, in se v njegovem organizmu ugotovi prisotnost psihoaktivne snovi, se izreče poleg globe najmanj 500,75 EUR tudi 18 kazenskih točk, kar posledično pomeni prenehanje veljavnosti voziškega dovoljenja.
- Če je voznik motornega vozila *udeležen v prometni nesreči* in se v njegovem organizmu ugotovi prisotnost psihoaktivne snovi, ki jo je zaužil takoj po nesreči in do zaključka oglada, se kaznuje z globo najmanj 500,75 EUR.
- Globa v višini 250,38 EUR je predvidena tudi za kateregakoli *drugega neposrednega udeleženca prometne nesreče*, ki od trenutka nesreče do zaključka oglada zaužije katerokoli psihoaktivno snov.
- Udeležencu, ki se ne drži policistove odredbe za strokovni pregled, se lahko naloži plačilo globe v višini 500,75 EUR in izreče 18 kazenskih točk, kar posledično pomeni prenehanje veljavnosti voziškega dovoljenja.

Preglednica strnjeno prikazuje kazni za kršitve po ZVCP-1:

Kršitev	Plačilni nalog ali odločba	Redni sodni postopek pri sodišču	Kazenske točke v CP	Prepoved vožnje ali prenehanje veljavnosti voziškega dovoljenja
Vožnja pod vplivom psihoaktivnih snovi		najmanj 500,75	najmanj 10 točk	prepoved vožnje
Povzročitev prometne nesreče pod vplivom psihoaktivnih snovi		najmanj 500,75	18 točk	prenehanje veljavnosti voziškega dovoljenja
Voznik, udeležen v prometni nesreči, po nesreči zaužije psihoaktivno snov	najmanj 500,75			
Udeleženec prometne nesreče po nesreči zaužije psihoaktivno snov	250,38			
Odklonitev strokovnega pregleda		najmanj 500,75	18 točk	prenehanje veljavnosti voziškega dovoljenja

Vir:

1. Zakon o varnosti cestnega prometa (ZVCP-1-UPB4, Uradni list RS, št. 133/2006, 139/2006).
2. Pravilnik o postopku za prepoznavo znakov oziroma simptomov, ki so posledica mamil, psihoaktivnih zdravil ali drugih psihoaktivnih snovi v organizmu (Uradni list RS, št. 52/2006).
3. Zakon o prekrških (ZP-1-UBP4, Uradni list RS, št. 3/2007).
4. Kazenski zakonik (KZ-UPB1, Uradni list RS, št. 95/2004).

Slovarček uporabljenih izrazov:

Alergija	preobčutljivostna reakcija
Anksiolitik	zdravilo, ki zmanjša občutek strahu in vznemirjenosti
Antihipertenziv	zdravilo za zdravljenje povišanega krvnega tlaka
Antihistaminik	zdravilo, ki lahko prepreči ali zmanjša alergijsko reakcijo
Antipsihotik	zdravilo za zdravljenje hujših duševnih bolezni
Droga	snov, ki povzroča psihično ali fizično odvisnost ali oboje. Droge delimo v dovoljene in prepovedane. Nekatere dovoljene droge uporabljamo kot zdravila. Za prepovedane droge v pogovornem jeziku uporabljamo izraz droga ali mamilo.
Hipnotik (uspavalo)	zdravilo, ki uspava in podaljša spanje
Interakcija	medsebojno delovanje (npr.: medsebojni vpliv dveh ali več zdravil)
Mamilo	glej <i>Prepovedana droga!</i>
Mišični relaksant	zdravilo ali snov, ki zmanjšuje mišično napetost
Narkotični analgetik, opioidni analgetik	zdravilo za zdravljenje hujših, močnih bolečin iz vrste opioidov ali sorodnih sintetičnih spojin
Opiati	različne psihoaktivne spojine v opiju
Opioidi	močni analgetiki, ki delujejo podobno kot morfin
Osrednje živčevje	največji del živčevja, ki se nahaja v glavi in hrbtenici ter ga sestavljajo možgani in hrbtni mozeg
Paragrafik	zdravilo, ki povzroča psihofizično odvisnost in ima na zloženki posebno oznako - paragraf
Prepovedana droga	snov, ki povzroča psihično ali fizično odvisnost ali obe
Psihoaktivna (snov, zdravilo)	snov, ki vpliva na človekovo duševnost
Psihofarmak	zdravilo za zdravljenje duševnih bolezni in motenj
Psihofizična sposobnost	duševna in telesna sposobnost posameznika
Sedacija	pomiritev
Splošni anestetik	zdravilo za doseganje splošne anestezije (stanja brez čutnih zaznav, npr. pri operacijah)
Triciklični antidepresiv	zdravilo za zdravljenje depresij
Trigonik	(trigonum pomeni trikotnik) zdravilo, ki vpliva na sposobnost upravljanja vozil in strojev in ima na zloženki posebno oznako – trikotnik, ki pomeni opozorilo
Zloženka	škafica kot vsebnik (npr. za zdravila)

Pot do zdravja

Naš cilj so zdravi in srečni ljudje. Smo veletrgovska družba za prodajo zdravil z najširšo ponudbo izdelkov za humano in veterinarsko medicino v Sloveniji. Odlikujejo nas hitrost, varnost in zanesljivost. Svoje delo opravljamo srčno in predano. Prav zaradi tega nam zaupajo številne lekarne in bolnišnice ter druge zdravstvene in veterinarske ustanove.

Zavedamo se, da nam prihodnost ponuja nešteto izzivov. Premagamo jih lahko z nenehnim izpopolnjevanjem. S kakovostnimi storitvami in s široko izbiro zdravil ter drugih izdelkov bomo zaupanje svojih kupcev opravičevali tudi v prihodnje!

01 470 98 00 | www.kemofarmacija.si

Zaupamo v našo prihodnost!

Dolgoročna stabilna rast temelji na moči znanja, toplini čustev in globini vrednot, zahteva predanost življenju, skrbnost do okolja in odgovornost do družbe, potrebuje vihravost igre, čar inovacije in praznovanje

soustvarjanja, vodi do radosti zdravja, nadgradnje uspeha in občutka blaginje.

Ker smo del širše zgodbe, ki jo delimo z vami, zaupamo v našo prihodnost.

OSNOVNI CERTIFIKAT

član skupine Sandoz

Lek farmacevtska družba d. d., Verovškova 57, 1526 Ljubljana, Slovenija • www.lek.si